

Opschrift

Vergadering van 13 april 2026

Nummer: 2026_MV_00317

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Liesbet De Weder: AI-gegenereerde boeken in de Gentse bibliotheken?

Raadslid(-leden):

Liesbet De Weder - groen

Bevoegd: Astrid De Bruycker

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Eind maart lazen we in De Standaard dat de voorbije maanden honderden boeken, gemaakt met artificiële taalmodellen zoals ChatGPT, in openbare bibliotheken in Vlaanderen zijn binnengeglipt. Gealarmeerde Vlaamse bibliothecarissen sturen namen zoals Andries B.V., Alexander Dragone of uitgeverij Saage Media naar elkaar door, met een waarschuwing om hun boeken niet (meer) aan te kopen. In bibliotheek.be, de globale onlinecatalogus van alle Vlaamse openbare bibliotheken, zijn meer dan honderd titels te vinden die met grote waarschijnlijkheid door AI zijn gemaakt. Het betreft voornamelijk non-fictie, maar er zitten ook kinderboeken bij, vertalingen en zelfs een poëzieboekje. AI-gegenereerde boeken zijn moeilijk te herkennen als je louter afgaat op hun online presentatie. In de Gentse bib werden meer dan twintig AI-gegenereerde boeken gevonden, die dus via het raamcontract bij Standaard Boekhandel aangekocht zijn. Het kan o.i. niet de bedoeling zijn dat het Gentse belastinggeld besteed wordt aan boeken die niet door menselijke auteurs, maar door AI geproduceerd zijn. De AI boeken blijken immers vaak flinterdun en kwalitatief ondermaats. De positie van schrijvers en van de creatieve sector, die het al moeilijk genoeg hebben, wordt anders nog meer aangetast. De coördinator-expert collectie van De Krook stelde in het artikel dat er ingezet wordt op interne opleidingen om AI-gegenereerde boeken te detecteren. En dat ervoor geijverd wordt dat er in de aankoopcatalogi duidelijk vermeld staat dat een boek (vermoedelijk) met de ondersteuning van AI is gemaakt.

Vraag:

- Is de schepen op de hoogte van die situatie?
- Kunt u meer uitleg geven bij de maatregelen die vandaag al worden genomen m.b.t. AI gegenereerde boeken?

- Welke hefboomen heeft u opdat Standaard Boekhandel geen AI-boeken meer zou aanbieden aan de aankopers? Is dit iets wat bijvoorbeeld in het bestek kan worden opgenomen?

Antwoord

Beste collega,

Dank u wel voor deze vraag, die een belangrijke evolutie in het brede boekenlandschap onder de aandacht brengt. De recente berichten over AI-gegenereerde boeken die in Vlaamse bibliotheken zijn terechtgekomen waren ons niet vreemd. Ik kan bevestigen dat wij van bij het begin op de hoogte waren van de situatie. Sterker nog, bibliotheek De Krook heeft zelfs als eerste in Vlaanderen alarm geslagen (medio december 2025) en het signaal verspreid naar andere bibliotheken, naar Cultuurconnect en naar de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie vzw (VVBAD) dat er publicaties circuleren die vermoedelijk, of zelfs volledig, met artificiële intelligentie zijn gemaakt. In de afgelopen weken hebben de medewerkers van De Krook een reeks concrete maatregelen genomen. Zo werd de leverancier Standaard Boekhandel meteen aangesproken met de vraag om in de webshop expliciet te vermelden wanneer een titel met AI tot stand is gekomen. SB heeft daarop snel gereageerd en deze bewuste titels uit de webshop gehaald. Intussen heeft overleg plaatsgevonden met Cultuurconnect, waardoor vermoedelijke AI-boeken in de catalogus van bibliotheek.be een duidelijke melding krijgen. Dat zorgt voor meer transparantie voor onze leners.

Daarnaast zijn de collectieverantwoordelijken binnen De Krook bijzonder waakzaam in hun selectie. Zij beseffen dat de huidige aanschafinformatie – onder meer via Meta4Books – geen volledig beeld geeft van de vormelijke of inhoudelijke kwaliteit van een publicatie. De tientallen AI-boeken die, op een totaal van tienduizenden aankopen per jaar, door de mazen van het net zijn geglipt, worden opnieuw gecontroleerd.

Tegelijkertijd wordt er intern verder gewerkt rond collectie-opbouw, de rol van AI in de bibliotheek en de manier waarop onze werking en medewerkers zich daaraan moeten aanpassen.

Alle medewerkers, zowel in front- als backoffice, kregen extra informatie zodat ze inhoudelijk sterker staan en vragen van bezoekers correct kunnen beantwoorden. Ook binnen de programmatie van De Krook, waar maatschappelijk relevante thema's altijd centraal staan, blijft AI een terugkerend onderwerp. Via de samenwerking met imec en de UGent wordt die expertise verder verdiept. Bovendien wisselen de collectiemedewerkers binnen en buiten Gent volop informatie uit over uitgeverijen, auteurs en titels die bijzondere aandacht verdienen. Op Vlaams niveau werkt de VVBAD in de werkgroep collectie aan een breed gedragen aanpak. Vanzelfsprekend zit onze bib in die werkgroep. Cultuurconnect onderzoekt dan weer verder hoe bibliografische informatie nog transparanter kan worden.

Dan de vraag naar welke hefboomen wij als stad of als bibliotheek hebben tegenover onze leveranciers. Bibliotheek De Krook respecteert uiteraard de autonomie van boekhandels en leveranciers om zelf een aanbod samen te stellen. Wij grijpen daar niet in. Wat wij wél verwachten, is correcte en transparante aanschafinformatie, zodat onze medewerkers

goed onderbouwde collectie-keuzes kunnen maken. We merken dat de recente ontwikkelingen ook bij leveranciers tot grotere alertheid hebben geleid.

Het is bovendien belangrijk dit breder te kaderen. De impact van generatieve AI beperkt zich niet tot de bibliotheeksector. Het raakt het volledige boekenecosysteem: auteurs, vertalers, uitgeverijen, boekhandels en lezers. De bibliotheek is één schakel in die keten. De aanpak zal dus breed en gezamenlijk moeten gebeuren, zoals minister Gennez recent nog bevestigde in de commissie van het Vlaams Parlement op 2 april. De evolutie wordt door de hele sector nauwgezet opgevolgd.

In Gent baseren we ons collectiebeleid op twee leidraden: het Charter Kernwaarden Collectie van de VVBAD en de missie van Bibliotheek De Krook, die een plek wil zijn om te lezen, te leren en de wereld beter te begrijpen. AI maakt intussen deel uit van die wereld. Het is dus logisch dat we nadenken over hoe we mensen kunnen helpen om dit fenomeen te duiden. Tegelijk blijft kwaliteit de absolute basis. De bibliotheek is geen “ministerie van waarheid”, maar ze cureert wel zorgvuldig een diverse en betrouwbare collectie. Boeken die discrimineren, expliciet aanzetten tot geweld of adviezen geven die schade berokkenen, worden nooit opgenomen. Dat geldt voor alle boeken, of ze nu door auteurs zijn geschreven of door AI zijn gegeneerd.

Een AI-gegenereerd boek kan alleen een plaats krijgen als het een duidelijke meerwaarde biedt: wanneer het een lacune vult of inspeelt op een actuele vraag van onze leners. Elk boek dat niet aan de kwaliteitsnorm voldoet, wordt verwijderd zodra dat wordt vastgesteld. Het herkennen van AI-content vergt bovendien nieuwe vaardigheden, en daarom investeren we nu al in vorming, die gezien de snelle technologische evolutie blijvend nodig zal zijn.

Tot slot wil ik benadrukken dat verandering altijd deel uitmaakt van de bibliotheekgeschiedenis. We blijven evolueren, maar onze kernwaarden blijven overeind: kwaliteit, accuraatheid en transparantie. Met of zonder AI blijven dat de fundamenten van onze collectie.
